I 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову.

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 27 Година II — 26 АПРИЛ 1945 — ЦЕНА 1.— ДИНАР

У ЈЕДИНСТВУ ЈЕ СНАГА

Ратна стварност је још једанпут показала колико је чврсто пријатељство које се родило и ојачало на бојном пољу, у борби против заједничког непријатеља. Такво, учвршћено крвљу пријатељство везује омладину уједињених народа.

Хитлеровци су много пута покушавали да забију клин међу слободољубиве народе. Они су много пута стварали своје планове рачунајући на избијање несугласица међу нама. Али те варљиве наде Немаца разбијене су заједничком жељом савезничких народа да спасу свет од хитлеровске заразе.

Уколико се више ближи час победе, утолико је наш савез чвршћи. Маршал Стаљин је рекао: »Можемо бити уверени да ће борбени савез демократских држава, ако је издржао искушења у току више од 3 године ратовања и ако је учвршћен крвљу народа, који су се дигли да бране своју слободу и част, утолико пре издржати искушења завршног периода рата«.

Заједничка изјава, донета на састанку руководилаца трију савезничких држава, још једанпут је потврдила те речи. Слободољубива омладина нема љућег и суровијег непријатеља од хитлеровске Немачке.

Ко је пролио крв невиних становника европских земаља? Хитлеровска Немачка! Ко је претворио у рушевине и пепео стотине градова и села Совјетског Савеза? Хитлеровска Немачка! Ко је уништио Ковентри и Лидице? Ко је из дана у дан рушио Лондон? Ко је попрскао крвљу рушевине Варшаве? Хитлеровска Немачка! Ко је уништио у гасним аутомобилима хиљаде совјетских девојака, жена и деце? Хитлеровци! Ко је убијао невино становништво Лондона летећим бомбама и ракетама Фау-2? Хитлеровци! Ко је спаљивао Пољаке, Белгијанце и Французе у пећима Мајданека? Хитлеровци!

Ето због чега је омладина слободољубивих народа створила чврст и постојан савез за немилосрдну борбу против хитлероваца до њиховог потпуног уништења.

Совјетска омладина показује дубоко интересовање за живот и борбу наших пријатеља — омладинаца и омладинки свих слободољубивих народа. За време рата је то интересовање постало још веће, а веза између совјетске омладине и омладине савезничких земаља постала је још чвршћа.

Томе је допринело стварање Антифашистичког комитета совјетске омладине, који претставља наше централно тело за одржавање веза са омладином у иностранству.

Совјетска омладина је успоставила особито присне везе са омладином Енглеске и САД.

Комитет добија из тих земаља обиман информациони материјал о животу омладине и њеној борби против хитлеровске Немачке. Комитет је са своје стране упутио у те земље много материјала из кога се види како живи совјетска омладина, како се бори на фронтовима Отаџбинског рата и како помаже Црвеној армији својим пожртвованим радом у позадини.

У Енглеску и Кину је упућена изложба фотографија, која приказује живот совјетске омладине. У САД упућена је изложба о животу совјетске деце. Чланци о совјетској омладини штампају се у многобројним листовима и часописима пријатељских нам земаља. Исто тако, наши омладински листови и часописи доносе извештаје о животу и антифашистичкој борби наших пријатеља по оружју.

Антифашистички комитет совјетске омладине организовао је у Москви неколико омладинских митинга. Резолуције, донете на тим митингима, наишле су на ватрени одзив омладине целог света.

У јесен 1944 године у Сједињеним Америчким Државама одржана је међународна конференција студената на којој је била заступљена делегација совјетске омладине. На конференцији је изабрано стално тело — Међународна скупштина студената. Сада у скупштини ради претставник совјетске омладине Орест Шевцов, студент московског Универзитета. Скупштина одржава везу са Међународним омладинским саветом у Лондону са којим совјетска омладина такође стоји у пријатељској вези.

Развијању пријатељских односа омладине Енглеске и Совјетског Савеза много доприноси Англо-совјетски омладински комитет у Лондону. Тај комитет је створен на иницијативу енглеских омладинских организација, које су одмах после напада хитлеровске Немачке на Совјетски Савез, упутиле совјетској омладини поздраве пуне израза пријатељства и моралне подршке.

Комитет издаје разне брошуре, а такође и билтен који садржи чланке и вести о совјетској омладини.

Англо-совјетски комитет има известан број предавача и лектора који на омладинским скуповима држе предавања о Совјетском Савезу. Енглеска омладина се топло одазвала позиву Англо-совјетског комитета да се прими покровитељства над децом из обданишта »Правде«. Наш комитет је послао у Енглеску спискове деце са њиховим биографијама и сликама. Сада је успостављена чврста веза између обданишта и његових енглеских покровитеља.

У овом часу се воде одлучујуће битке на фронтовима. Уколико је крај рата ближи, утолико ће се непријатељ огорченије бранити. Биће потребно да омладина свих слободољубивих народа напрегне сву своју снагу да би сломила отпор непријатеља.

Антифашистичка омладина савезничких земаља мора бити на опрезу, спремна да осујети сваки непријатељски покушај да унесе раздор у наше редове. Она мора свим снагама из дана у дан учвршћивати јединство и међусобно пријатељство.

Олга Лепешинска,
заменик претседника Антифашистичког комитета совјет. омладине

Упутства синдикалним организацијама за прославу Првог маја

1) Уз пароле дате од Централног одбора за прославу Првог маја у Југославији синдикалне организације треба да се користе и паролама које су дате са пленарне седнице Главног одбора Јединствених синдиката одржане 1 и 2 априла ове године, а штампане у бр. 10 »Рада«.

2) Првога маја у парадним манифестацијама (мимоходима) синдикално организовани радници иду у својим подружницама и савезима под националним и синдикалним заставама, натписима, паролама и сликама ударника.

3) Радничке фискултурне и културно-уметничке организације иду заједно са својим струковним савезима, односно Подружницама.

4) Све даљне информације о прослави Првог маја могу се добити:

а) за Београд, Месно синдикално веће, Немањина 28 IV спрат, телефон 29-222, код друга Шијана.

б) за Србију и Војводину, Земаљски одбор, Немањина 35, III спрат, телефон 27-428, код друга Павла Павловића.

ц) за Југославију, Главни одбор Јединствених синдиката, Краља Милана 21, I спрат, телефон 24-751, код друга Ђуре Шпољарића.

Централна првомајска синдикална комисија
Београд

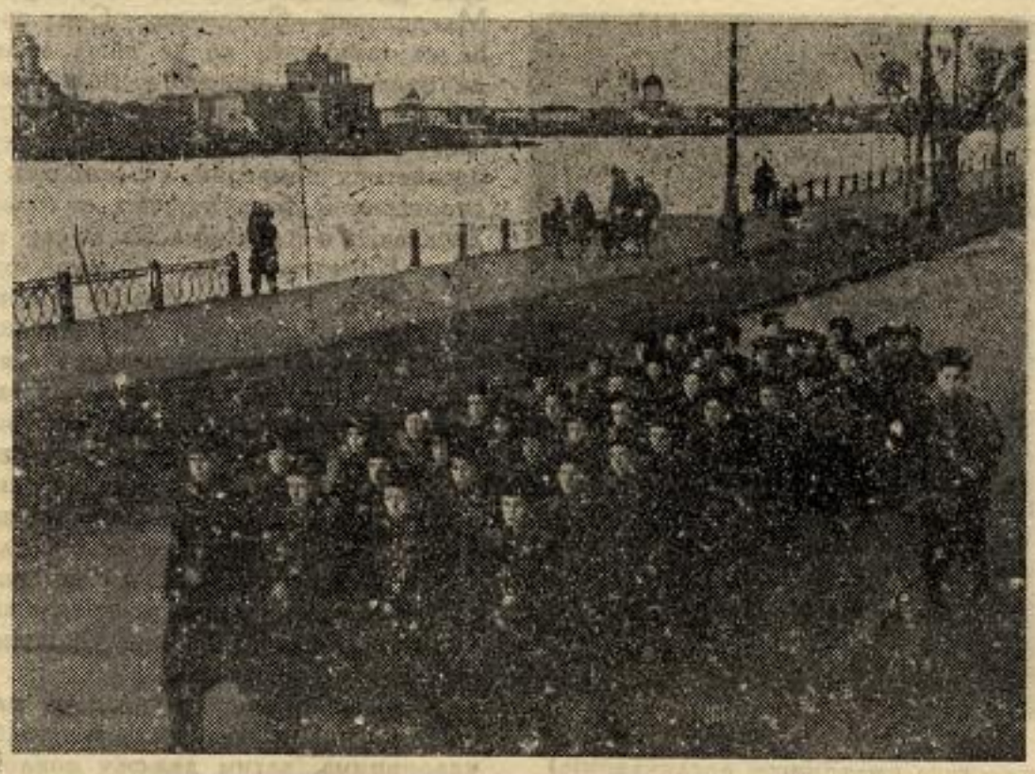
Наша Армија у офанзиви од Драве до Јадрана

Ослобођење Бања Луке и Сушака

У својој великој офанзиви коју води на читавом фронту од Јадрана до Драве, наша Армија постиже сваким даном нове победе, приближујући се остварењу свог најважнијег задатка, ослобођењу и последње стопе наше земље од власти фашистичког окупатора. Она тиме у исто време извршује са пуно части задатак који јој је поверен у оквиру опште савезничког ратног плана и раме уз раме са трупама генерала Александера стеже челични обруч око Немачке са југа. За сада се наше наступање креће у два правца: дуж јадранске обале и кроз Славонију. На Јадрану су после тешких борби ослобођени Сушак и истарска острва Црес и Лошињ. Тиме наша IV армија отпочиње борбу за коначно ослобођење Истре. На челу војске — ослободитељице налази се 43 истарска дивизија, плод оружаног плебисцита истарског народа у време најбешњег фашистичког терора. Ми Истру, која је наша и биће увек наша, нећемо добити за зеленим столом. Њој ће донети слободу наша јуначка Армија, донеће јој слободу њени рођени синови који се за њу боре.

Искоришћујући одлучно мајсторски пробој сремског фронта, наша Армија је у полетном наступању превалила око 200 км. од својих полазних положаја, разбијајући одлучно све покушаје непријатеља да поново стабилизује фронт. Поред ослобођења већег броја градова у самој Славонији, ово наступање допринело је брзој ликвидацији непријатељских »џепова« јужно од Саве. У долини Босне ослобођени су Добој, Маглај и Брод, док је у долини Врбаса после жестоких бојева ослобођен главни град Босанске Крајине Бања Лука. Ослобођење Бања Луке долази скоро годину дана после крвавих и славних бојева које су наше јединице, онда још релативно слабо снабдевене и наоружане, водиле на њеним прилазима и у самом граду. После уништења немачко-усташког гарнизона, наше снаге морале су поново да се повуку из града, али је тада са нашом војском пошло и неколико хиљада Бањалучана који нису могли да се помире са враћањем у немачко-усташко ропство. Садашњим заузимањем Бања Луке крунисана је великом победом херојска борба Босанске Крајине, која је у најтежим часовима наше историје била непобедива тврђава народног отпора. Немцима остаје сада од читаве Босне само њен крајњи североисточни део, који они, упркос опасности опкољавања покушавају упорно да бране, заштићујући прилаз ка Загребу.

Загреб претставља у овом тренутку најважније непријатељско упориште у нашој земљи, које ће он настојати да по сваку цену брани. Међутим, већ досадашњи успеси наших трупа, ликвидирање босанског ратишта, ослобођење чи-

Питомци Суворовљеве војне школе у Совјетском Савезу

(НАСТАВАК СА ПРВЕ СТРАНЕ)

таве Лике и доброг дела Славоније, створили су повољне стратегиске услове за спровођење једне велике обухватне операције. Наше трупе напредују према Загребу у три правца: са истока кроз Славонију, са југа од Карловца и са севера, из Мађарске, преко Чаковца.

Велики успеси наше Армије у општој офанзиви на Немачку, која се сада спроводи, радују нас како због ослобођења читавих наших покрајина које су до јуче биле у ропству, тако и због снаге и војничке зрелости коју наша млада Армија у овим борбама показује. Тешки оперативни задаци које је поставио велики стратегиски план пробоја сремског фронта, опасности које собом повлачи, искрцавање и освајање упорно бранених острва, тешкоће маневарског опкољавања и уништавања јаких немачких упоришта, савладане су и савлађују се узорном вештином и одлучношћу. То нам је доказ да у нашој Армији можемо с правом гледати најпоузданије јемство сигурности и трајности великих тековина борбе.

БЕРЛИН У КЉЕШТИМА ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ

На хитлеровску Немачку која посрће, на њену престоницу Берлин, пао је још један тежак ударац. Ни очајничка злоковачка претња Хитлерова војницима Источног фронта, претња смрћу свакоме ко напусти положај или да наредбу за повлачење, ни дубоки систем утврђења и препрека који су Немци успели да изграде, нису могли да измене неумитни ток догађаја, нити да задрже, бар за једно кратко време, армије маршала Жукова и Коњева које су добиле наредбу за прелазак у одлучни напад. После пробоја немачких положаја на Одри и Најси, које су браниле последње веће резерве људства и материјала којим Немачка још располаже, Црвена армија је отпочела брзо напредовање у два правца. Трупе I белоруског фронта под командом маршала Жукова напредовале су до 100 км. у дубину, заузеле низ градова и утврђених места, међу којима Франкфурт на Одри, Штраусберг, Кепениг и Оранијенбург и отпочеле жестоке борбе у северним предграђима Берлина. У исто време трупе I украјинског фронта, напредујући 160 км. од својих полазних положаја, развиле су се рачвасто у три крака. Једним краком оне продиру у Берлин са његове југо-западне стране, други крак продире према савезничким положајима у правцу Магдебурга, а трећи је, после заузећа Милберга избио на Лабу северно од Дрездена. Тиме је читав систем немачке одбране на овом најважнијем и најјаче бра њеном сектору фронта потпуно разбијен, и велика битка за Берлин улази у своју завршну фазу. После 4 године најстрашнијих окршаја Хитлеров поход на Москву завршава се у срцу фашистичке јазбине, у Берлину. Црвена застава која ће се кроз који дан залепршати на Бранденбуршкој капији биће најлепши симбол победе свег слободољубивог човечанства у неизрециво тешкој борби против фашистичког мрачњаштва и насиља.

Падом Берлина затвориће се потпуно обруч око крупних немачких снага које се још држе на Одри и Најси прикљештене између снажних клинова Црвене армије. Сваког часа може се очекивати вест о спајању Црвене армије са савезничким трупама на западу, чиме ће немачко оперативно подручје бити коначно пресечено на два дела. После тога од праве Немачке Хитлеру остаје још само мали део немачке равнице на северу и Баварска на југу. Дужа одбрана јужних територија које хитлеровска војска још држи постаје сваким даном све мање могућа. Француске трупе заузеле су Штутгарт. VII америчка армија налази се на 100 км. од Минхена, а совјетске трупе III украјинског фронта 70 км. источно од Линца. У Моравској трупе Црвене армије свакодневно бележе нове успехе. На фронту у Италији VIII британска армија успешно развија офанзиву. Ослобођена је Болоња а непосредно угрожени Ферара и доњи ток реке По. У нашој земљи непријатељ је принуђен на брзо повлачење дуж читавог фронта. Коначни војнички слом Немачке постаје питање дана.

РАД БУГАРСКЕ ОМЛАДИНЕ

После дужег одлагања, 4 марта наш одлазак у рудник Перник био је осигуран.

Одушевљење и дух омладинаца ремсиста је на великој висини. На дан 3 о. м. целу ноћ су ремсови клубови били испуњени песмама, смехом и весељем — било је опасно лећи, јер се могло заспати и тек видиш — воз отишао. Полако су пролазили часови. У два и по часа смо кренули на станицу где смо стигли у три сата. Попели смо се у специјални воз који је био састављен од специјалних товарних вагона и око четири часа стигли смо у Перник. Било нас је 1.000 ремсиста, спремних да дамо један дан отечественофронтовској Бугарској. Заустављамо се пред дирекцијом рудника — ту су нас расподелили за разна окна. Путем срећемо рударе ноћне смене који су излазили. Они се осмехују и довикују нам: „Тако! То су ударници!"

Стижемо. Једни копају, други товаре, а трећи сортирају угаљ. Тежак је рад рудара. Под земљом без светлости и ваздуха они свом снагом копају — то су ударници. Они знају за кога сада раде — за народ. Неосетно је прошло време до доласка друге смене. Умивамо се, ручамо — слатко се једе после напорног рада! Око 7 часова уече враћамо се у Софију истим возом.

Ево података из рудника шта смо тога дана урадили:

Ископали смо укупно 1.000 тона. Тог дана је отсуствовало 900 радника које смо ми заменили. Тако је нашом помоћи производња била не само нормална, већ је и премашила норму. Сви рудници уопште премашују предвиђени план.

„Младешка искра"

Секретаријат БРАШ-а (албанске антифашистичке омладинске организације)

Окружна конференција омладине округа београдског

У Смедереву је 15-ог априла одржана прва конференција омладине округа београдског којој је присуствовало око 500 делегата.

У свечаном делу конференцију су поздравили у име Окружног ЈНОФ-а друг Дража Марковић, који је одао признање омладини за њен велики рад у позадини. У име Главног одбора УСАОС-а друг Рањел Младеновић-Корчагин који је говорио о задацима који стоје пред омладином и о УСАОС-у као саставном делу ЈНОФ-а, у име НОО-а друг Бранко Катић који је на крају свог говора предао Окр. одбору УСАОС-а поклоне да их овај преда најбољим ударницима Рудника, Срема и Светске омладинске недеље. Конференцију су поздравили претставници синдиката и АФЖ-а.

После свечаног дела конференције почео је радни део, на коме је прва тачка била реферат друга Милоша Станојевића »Политичка ситуација«. У опширном реферату друг Станојевић се нарочито задржао на неколико момената у спољној и унутрашњој политици, на перспективи скорог краха Немачке, на силном порасту демократских снага у свету, на значају образовања јединствене владе на челу са другом Титом и на резултатима рада нове владе а нарочито на закључењу пакта наше земље са СССР-ом. У реферату он се осврнуо и на роварења преостале реакције. У дискусији, која је после реферата настала, претставници омладине износили су политичку ситуацију у својим срезовима и селима. Они су говорили о своме раду, о акцијама непријатеља, о ранијем и садашњем животу омладине.

У поподневном делу конференције одржао је друг Божидар Михајловић, секретар Окр. одбора УСАОС-а реферат »Нови задаци« у коме је изнео резултат досадашњег рада у округу и задатке који се пред омладину постављају, нагласивши нарочито потребу обухватања читаве омладине у Уједињени савез. Други важан задатак који стоји пред омладином је рад на обнови наше ратом упропашћене привреде. У име Окружног одбора УСАОС-а друг Михајловић је предложио да окружна радна бригада »Милосав Влајић« оправи пут Смедерево—Младеновац, што је конференција одушевљено прихватила. Затим, реферат је говорио о задацима и дужностима омладине према новом спорту и према пионирима. Дискусија која је настала после реферата била је врло жива. Претставници омладине говорили су о досадашњем раду, о досадашњим успесима, о напорима и препрекама. Такође су изношене и грешке и пропусти. Живо су се дискутовали новопостављени задаци. Поред већ прихваћене акције за оправку пута Младеновац—Смедерево, омладинци појединих срезова преузели су на себе нове задатке. Тако је омладина посавског среза позвала омладину колубарског среза на такмичење у свим привредним и културнопросветним радовима. Ово такмичење је прихватила и омладина осталих срезова. Омладина среза младеновачког позвала је јасенички, космајски, подунавски и великоорашки срез да се такмиче на поправци пута Младеновац—Смедерево. Сви срезови ће се такмичити ко ће више омладине да пошаље на радове у Војводину, ко ће више да сакупи помоћи за нашу Армију, ко ће да одржи више културнопросветних приредби, ко основати више спортских и фискултурних клубова. У дискусији о задацима узели су реч и друг Корчагин, члан Главног одбора УСАОС-а и друг Дража Марковић, претседник Окружног ЈНОФ-а који је у свом дужем говору истакао сав значај и величину новопостављених задатака и позвао омладину да и у будуће пружа сву помоћ ЈНОФ-у и нашој народној власти. По завршетку дискусије по реферату друга Михајловића прешло се на бирање Окружног одбора. Омладина је акламацијом примила појединачно сваког кандидата кога је предложио Иницијативни одбор. Нови Окружни одбор броји 85 чланова.

После избора приступило се дељењу похвалница Окружног одбора најбољим ударницима, затим дељењу поклона Окружног НО одбора и ЈНОФ-а и најзад дељењу одликовања АВНОЈ-а за показану храброст у току народно-ослободилачке борбе. Најбољи ударници из Срема и са Рудника другови Шестић и Шарчевић добили су сејалице, ударник из Светске омладинске недеље Стефановић добио је сат, а командант радне бригаде друг Бура Дамњановић добио је фотографски апарат.

Конференција је завршена свечаном поделом одликовања друговима и другарицама који су се истакли у борби против непријатеља. 18-годишња другарица Анђа Хаџић, борац од 1941 године и друг Богољуб Милићевић који је погинуо 1943 године добили су ордене за храброст, а 17 другова и другарица одликовано је медаљом за храброст.

Конференција шегрта у Јагодини

Прошле недеље први пут су се састали шегрти Јагодине.

Конференцију је отворио Милан Татић, радник, члан Извршног СНО-а, који је поздравио присутне претставнике власта, масовних организација и младе раднике — шегрте, објаснивши укратко значај и циљ састанка, као и организацију радника кроз синдикални покрет у борби за своја права. Затим је друг Р. Ђорић, члан месног ЈНОФ-а очински посаветовао шегрте о њиховом понашању, узајамној сарадњи и другарству. Члан среског УСАОС-а Илић, живо и сликовито је приказао однос и положај шегрта у данашњој слободи, која прекида са безобзирним експлоатисањем радничке омладине; указао је на потребу организације и културног подизања омладине а друг Љубиша Ракић, члан Окружног УСАОС-а, обећао је свесрдну помоћ целокупне омладине шегртима.

На крају је члан Извршног одбора Синдикалног већа, Чедомир Николић, врло интимно пришао шегртима, са којима је иначе у сталном контакту и отворио им срца.

Шегрти су донели своју резолуцију. Они од народне власти траже да им помогне, да се одреди радно време, јер врло често раде 12 до 14 часова дневно; да их послодавци не туку, да их не злостављају не дајући им да посећују конференције, јер, кажу послодавци „на њима се шегрти кваре" и прете им да ће их отпустити ако на конференцији изнесу нечовечно поступање својих послодаваца. Шегрти даље траже да им се омогући изучавање заната; да се забрани да се употребљавају као кућна послуга мајсторици или као чувари стоке, чистачи клозета и да служе за разоноду деци послодавца; да се регулише њихова плата, јер има шегрта којима се уопште не плаћа; да им се омогући стручно образовање отварањем стручних школа, које ће радити у времену осмочасовног рада, док су раније одлазили у школу после 12 или 14 часова рада, те им је школа тако користила слабо или готово никако.

Ову своју резолуцију путем делегације предали су народној власти и већ су предузети кораци да се радничкој омладини што пре и што потпуније изађе у сусрет.

МЛАДИ БРАВАР ХАНУМА АЛЕСКЕРОВА

Већ другу годину ради на поправци трактора и аутомобила млади бравар Ханума Алескерова.

Свима је позната у МТС као добар помагач старог ковача Рафаила Оганова. Једном је било потребно да се хитно оправи камион како би се довезло погонско гориво. Сви су механичари у то време били заузети пуштањем машине у погон. Ковач Оганов био је решио да остави свој посао и да причврсти траверзе на камиону. Али у помоћ му је дошла Ханума.

— Знаћу и сама да поставим траверзе, — изјавила је она.

Ханума је одлично завршила посао. Од тог времена почели су да јој поверавају најкомпликованије послове. У децембру је Ханума сама поправила трактор „СТЗ". Она је самостално извршила поправку кугличних лежаја, шлајфовање вентила и поставила трансмисију. Комисија је оценила њен рад као добар.

Ханума Алескерова извршује сада по две норме дневно. Недавно је Ханума поднела изјаву са молбом за пријем у редове Лењинског комсомола.

Комсомолска Правда

У ОДЛУЧНУ БОРБУ ПРОТИВ ЦРНЕ БЕРЗЕ И ШПЕКУЛАНАТА

Организујући своју управу у поробљеној Европи, па и у нашој земљи, немачки херенфолк радо се служио слугама и лакејима сваке врсте. Неке од њих употребљавао је као своје пандуре, којима је био задатак да са оружјем у руци, путем најсвирепијег насиља одржавају свој сопствени народ у страху и покорности према бездушном окупатору. Други су му опет, својим искуством и познавањем прилика, својим услужним прихватањем најпрљавијих и најбестидније послова, помагали у организовању читавог једног система беспримерног израбљивања и пљачке. Ова друга група претстављена је једним читавим кадром црноберзијанаца и ратних шпекуланата, који су несрећно време окупације, незапамћену невољу најширих народних маса, искористили, да као заступници немачких фирми и ортаци корумпираних швапских функционера, стекну на лак начин многе милионе.

Ти људи били су најпоузданији друштвени ослонац издајничких режима, финансирали милионима напљачканог новца Недића, Павелића, Дражу Михајловића и друге народне непријатеље и убице и спокојно тврдили да их политика не интересује и да треба гледати »свој посао«.

Ипак, долазак ослобођења није их оставио равнодушне. Они, које није напуштало ведро расположење и оптимизам када је окупатор претварао наша села и градове у згаришта, када су губиле животе хиљаде најбољих народних синова и безбројне породице остајале без хранитеља и хлеба, сада су одједном променили расположење и постали мрачни и незадовољни. Они, који су са благословом окупатора драли кожу са народних леђа и дотерали наш раднички и чиновнички свет до просјачког штапа, почели су да се брину да политика енергичног сузбијања црне берзе, коју воде народне власти, не отежа снабдевање широких народних маса, не изазове привредни хаос и можда чак револуцију.

Те боре мрачне забринутости на челима новопечених народних трибуна, нарочито су се продубиле последњих дана, када је народна влада објавила закон о замени разних окупаторских новчаница новом, јединственом валутом, динаром демократске федеративне Југославије. Јасне, недвосмислене одредбе закона, јасни циљеви ове мере, која треба да омогући обнову привредног јединства наше земље, сузбијање инфлације и ново побољшање материјалног положаја радника и чиновника, нису довољни да умире и успокоје ове људе. Они су ван себе од огорчења и револта, они злокобно прорицу кочење привреде и најстрашнији финансијски крах, они се досећају да сељаци неће хтети да примају нови динар, они говоре чак о бунту и револуцији! И у исто време они јуре као помамни на све стране, они траже људе који ће по било којој цени пристати да им замене њихов прљави новац, они најзад плаћају са педесет старих динара један динар новог »безвредног« новца. Ноћу, успаничени и задувани они превлаче прикривену робу на таване и подруме, склањају је у специјална тајна скровишта. Они покушавају да празним изложима и празним пијацама застраше широке народне масе и поколебају народну власт. Али се варају. Није ово више Недићева »влада« која је јавно издавала прописе против црне берзе а тајно се ортачила и шуровала са њом. У својој акцији народна власт ужива једнодушну потпору народних маса, којима су патње преживљене под окупацијом добро отвориле очи.

Најновију меру народне власти, замену новчаница, читав радни народ је правилно схватио и поздравио. По читавој земљи, а нарочито у Београду, одржавају се масовне манифестације у којима народ поздравља владину меру и тражи одлучно настављање борбе. Дуге поворке чиновника и радника пролазе улицама града. Прозори и капије се отварају. Домаћице, које су се и то јутро као и толико пута пре тога, вратиле празних котарица са пијаце, радосно поздрављају манифестанте. Са тротоара људи спонтано силазе на улице и придружују се манифестантима. Дубоко, из дубине душе, отимају се поклици претње и мржње против оних, који желе да злочиначки искористе ратом створене привредне тешкоће и да у невољи и глади својих суграђана увећају своја богатства.

У борби против црне берзе и шпекулације, више можда него икада, неопходно је потребна најтешња сарадња читавог народа са органима народне власти. Омладина, која стоји у првим редовима и на фронту борбе са окупатором и на фронту обнове земље, мора бити међу првима и у борби са народним штеточинама које саботирају и рат и обнову. Тој борби ваља приступити одмах, али приступити организовано и смишљено, без непотребних испада и пренагљености. Ми морамо будно да мотримо на све покушаје шпекуланата и ратних профитера да прикривањем робе и другим махинацијама постижу црноберзијанске зараде, уцењују народ и изигравају законске одредбе, па да о свему томе тачно и на време обавештавамо народне власти. У исто време наш ће задатак бити да на сваком кораку раскринкавамо непријатељске лажи и објашњавамо тачан смисао мера које народна власт предузима, придобијајући и покрећући најшире народне масе на активну сарадњу са народним властима у овом важном послу, од кога зависи успех борбених и радних напора читавих народа.

Н. П.

ДЕЛЕГАЦИЈА КОМСОМОЛАЦА У БЕОГРАДУ

Од пре неколико дана у Београду се налазе као гости Главног одбора УСАОС-а, делегати Комсомола ваздухопловне дивизије III украјинског фронта. Делегацију сачињавају: мајор Иванов, помоћник старешине политодела, поручник Осипенко, комсорг, наредник Горшков, комсорг, другарице: Фокејева, Долгих, Гордејева и други.

— Циљ нашег доласка у вашу средину је упознавање са животом и борбом југословенске омладине — рекао нам је мајор Иванов. Он је затим наставио: — Осим тога, ми смо имали намеру да посетимо места историјских борби у којима су наше и братске југословенске трупе извојевале победу над непријатељем, као и да одамо пошту борцима палим за ослобођење Београда. У том циљу ми смо обишли Београд и околину, у првом реду београдску тврђаву и Авалу. Том приликом смо положили венце на споменик Незнаног јунака и на гробове палих хероја из гардиског корпуса генерал лајтнанта Жданова. Посетили смо такође Јајинце и логор на Бањици, сведоке патњи и борбе југословенске омладине.

Затим нам је мајор Иванов изнео у неколико речи своје утиске о Београду:

— Уопште узевши, Београд је на нас оставио врло пријатан утисак. Међутим, ваша престоница није уређена онако како су уређени наши велики градови, у којима се монументалне зграде смењују са великим фискултурним стадионима и парковима. Ја сам уверен да ћете ви обновити све оно што је разорено у току рата и надокнадити све оно што нисте могли да урадите до сада, тако да ће се Београд дићи из рушевина лепши него што је био раније.

— Наша омладина прати са великим интересовањем развој ваше херојске борбе. Наше интересовање је утолико веће, што ми у извесним општим линијама развоја ваше борбе примећујемо сличност са развојем наше борбе за слободу. Овде у првом реду мислим на масовно учешће омладине у народно-ослободилачком покрету и значајну организаторску улогу коју је том приликом одиграла Комунистичка партија Југославије.

Током последњих година успостављена је срдачна веза између совјетске и југословенске омладине. Спајањем наших трупа са братском Југословенском армијом, још више се учврстило наше међусобно пријатељство. Створено је нераскидиво братство по оружју, учвршћено заједнички проливеном крвљу наше омладине. Многобројни су примери братских односа и борбеног другарства младих совјетских и југословенских бораца. Навешћу вам један од њих.

Догодило се то за време ликвидације немачког фронта на Дунаву. Наша ваздухопловна дивизија потпомагала је пешадиске јединице, које су вршиле напад у циљу пробоја линије Вршац—Бела Црква —Турн Северин. За време ваздушних борби изнад Беле Цркве, два наша авиона су била оштећена, али се нису повукла из борбе. Совјетски авијатичари су управили своје оштећене апарате у правцу непријатељских авиона. Одиграо се страшан судар. И наши и непријатељски авиони стропоштали су се у дубину. Један од наших авијатичара — Глазков, остао је жив. Њега су братски прихватили југословенски партизани, који су се налазили на подручју изнад кога се одиграла ваздушна битка. То су били борци III корпуса под командом Косте Нађа. Авијатичар Глазков је остао у одреду месец и по дана, борећи се раме уз раме са југословенским партизанима и делећи са њима добро и зло. После ослобођења Београда он се вратио у своју јединицу. Он је касније причао да ће му време које је провео међу југословенским борцима остати у најтрајнијој успомени. Овај догађај, као и многи други слични догађаји, који су се одиграли у тим историјским данима, претставља јасан доказ солидарности и борбеног братства наших народа.

Током протеклих месеци ми смо ступили у још тешњу везу са југословенском омладином. Томе је много допринело и одашиљање совјетских инструктора у школе југословенског ваздухопловства. Наши ваздухопловни официри причају са одушевљењем о борбеном духу младих југословенских авијатичара и о одличном успеху који су они постигли у току школовања.

На крају разговора, мајор Иванов нам је рекао да је дирнут срдачним пријемом који су наше омладинске организације указале делегацији Комсомола. Он је завршио своје излагање речима:

— Када се вратимо у отаџбину, ми ћемо причати нашој омладини о херојској борби омладине Југославије.

Делегација Комсомола ваздухопловне дивизије Трећег украјинског фронта

Нови чланови Главног одбора УСАОС-а

На заседању пленума Главног одбора УСАОС-а проширен је Главни одбор следећим члановима:

Каја Лаловић, из Шапца; Данило Пурић из Пријепоља; Ђура Нинчић, студент из Београда; Боривоје Јевтић из Књажевца; Жика Лакић из Сенцака; Јоца Марјановић, студент из Београда; Драгиша Шапоњић из Нове Вароши; Милка Шћепановић из Сенцака; Харип Вељовић из Сенцака; Вера Андоновић из Сенцака; Добрашин Добрашиновић из Сенцака; Власта Милошевић из Зајечара; Милка Ђорђевић из Зајечара; Лепа Марковић из Ваљева; Јеврем Миланковић из Ваљева; Милева Весић из Ваљева; Миодраг Павловић из Јагодине; Бора Минић из Јагодине; Божидар Богдановић из Пирота; Александар Бошковић из Пирота; Смиља Костић из Пирота; Предраг Миљковић из Чачка; Вера Грујић из Чачка; Велимир Матић из Прокупља; Војислава Петронијевић из Ужица; Миломир Чучковић из Ужица; Јерко Аљанчић из Београда; Тоша Тодоровић, ђак из Крагујевца; Милоје Нешовић из Крагујевца; Мија Вукадиновић из Лесковца; Првослав Ћирић из Пожаревца; Милорад Радуловић из Пожаревца; Лела Гуцонић из Шапца; Арса Бојић из Љубовије (Шапца); Александар Секулић, ст. технике из Београда; Миле Арнаутовић из Ниша; Вера Накић, свршени матурант из Крушевца.

РАДОВИ НА ОБНОВИ АЛБАНИЈЕ

Тирана, 19 априла

У Албанији је отворено 13 средњих и 820 основних школа. За грчке народне мањине отворено је 20 школа, у којима се предаје на њиховом матерњем и на албанском језику; за македонске народне мањине у области Корче отворене су 4 школе. Готово у свим областима Албаније образовани су аналфабетски течајеви, поред стотине таквих течајева, који већ постоје у војсци. Припрема се издавање 15.000 примерака буквара за основне школе, као и 12.000 брошура о албанском народно-ослободилачком покрету. Ради се на организовању народног позоришта, као и спортског живота. (АТА).

ПРЕД ПРВИ МАЈ
у заводу за израду војне одеће

Омладинци Завода за израду војне одеће који су за време Светске омладинске недеље постигли велике резултате, поставили су себи нове задатке у првомајском такмичењу. Ударнички рад и такмичења почела су већ 10-ог овог месеца. Рад у Заводу траје 10 часова, док се пре радило само 7 часова. Свака појединa радионица пребацује по више пута до сад постигнуту норму.

Рано је још говорити и предвиђати резултате овог ударничког рада, али они се већ назиру. На пример у конфекцијској радионици говорећи о садашњим огромним успесима, један друг каже да за девет година од када он ради у Заводу, нису још никад постигнути ни из близа такви резултати. Док се пре шило 50 блуза, данас другови избацују 150. На том послу раде омладинци: Новаковић, Јокић, Пакашки, Крстић и Величковић.

У одељењу за израду капа истичу се Рокић Ранка и Ђурђевић Надежда са израдом 12 титовки за 1 сат, док се пре за исто време давала само половина, то јест 6 комада.

У одељењу за израду ципела избацује један радник дневно по 3 до три и по пара ципела за војнике, док се пре није постизало ни два пара. Од омладинаца у овом одељењу истичу се Лађевић, Ковачић и Милуновић а нарочито најбољи ударник из Светске омладинске недеље Бранко Крњајић.

ИЗ БОРБИ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ БИХАЋА

Никада већег елана, никада толиког напора и труда, него кад пред борцима стоји град. Бихаћ је град који је одиграо велику улогу у току нашег ослободилачког рата.

Тога јутра наше колоне развиле су се пропланцима и брдима и текле као бујица. Пред њима су осваљивала слободна села, оживјели комшилуци, а народ извирио кроз прозоре, иза плетених кукурузана, тараба и не може се нагледати војске. Све чило, младо, извежбано, наоружано до зуба.

— Одакле, борци наши?

— Из Далмације, с мора.

Нико не пита камо. Зна се.

У бијегу швабе су дигле у зрак важне окуке, а неке нису доспјеле. Кад су се наши дохватили Дебељаче, која директно брани Бихаћ, артиљериском ватром ударали су далеко иза наших линија. Можда је моторизација била у закашњењу, ради споменутих препрека, али је пјешадија отишла далеко напријед, тако да је швабо био опет стегнут, прије него ли је мислио. Није одахнуо. Сударили смо се код Голубића, над шумовитим Сомишљем и Завађем. Битка је бјеснила цијелу ноћ. У јутру су из Завађа сломљени напустили мјесто у пламену. Пристигли су већ тенкови и блиндирани аутомобили, а испод нових положаја освануо нам је следећег јутра град.

На доминирајућем мјесту је Градина: рушевине из новијих и старијих времена. Ту су наши смјестили бацаче, а около протуавионски митраљези од 20 мм и протуколска оружја. С далекозорима чланови штабова проматрају развој битке. Бацачке џијеви се загрију над сваким непријатељским мигом.

— Види тенк, протуколцем га ожежи!

Особито жив и еластичан је пом. комесара бригаде. Он је у Бихаћу живио неколико година. По Сомишљу, баш гдје сада косе наши тешки митраљези, он је једном као средњошколац тражио биљке за хербаријум. Сада кроз далекозор прати наш стрељачки строј и уочава сваки покрет непријатеља.

Бацачи с Градине распршавали су сваку непријатељску групацију у пољу, ударали су око ровова. Кад би их непријатељ обасипао гранатама они не би уњутали, одговарајући још прије и косећи ондје гдје је најболније. Наш стрељачки строј, који се је приближио граду, ушуткао је непријатељска оружја. Води се борба на мосту преко Уне. Бацачи туку под највећим углом, поздрављајући смртним ударцима повлачење швабе.

Непријатељ је већ збачен са Сомишља. Пред самим стрељачким стројем експлодирају складишта муниције, које је непријатељ повезао жицом. Наши борци брзим налетом вјешто режу и спасавају на тај начин вагоне разноврсне муниције, која ће туђи онога који ју је донио у нашу земљу.

Борци су надирали кроз рушевине, пуцајући иза углова у непријатеља. На вече је ослобођен и послиједњи блок кућа на лијевој обали Уне. Тенкови су били на улицама, а тешко оружје је тукло према другој страни.

Тако је започела битка у самом граду и за сам град.

ОФАНЗИВА ЈЕ ПОЧЕЛА

Око пола шест почела је дејствовати наша артилерија. Над швапским роговима подигли су се читави облаци дима и прашине. После ове паклене ватре, која је трајала скоро 30 минута, дат је знак за јуриш. Искачемо из ровова у правцу непријатељских спроводница. Швабе туку »шарцима« из бункера. Ускоро смо ускочили у њихове спроводнице. Под кишом ручних граната велики број њихових војника остао је лежећи у спроводницама и разореним бункерима. Падају нам у руке и први заробљеници, већином Аустријанци. У том моменту зачули смо иза наших леђа велику грају-тутњаву мотора. Један поглед само на ту страну и ми већ учествујемо у општој радости. Великом брзином приближују нам се тенкови. Полетеше шајкаче и порције у ваздух. Били су то баш они огромни тенкови, о којима смо последњих дана много слушали. Ово моћно оружје било је већ пред нама.

Настала је читава трка. Није било никаквих препрека. Код швабе бејаше настао општи хаос. На неким местима нисмо их уопште могли ни спазити. Бежали су ови злотвори у паничном страху. Остављали су ранчеве, кола, оружје, — само да извуку живу главу. Колоне заробљених швабе промичу поред нас. У своме снажном налету наши борци јуришају и појединачно на швапске ровове и изводе из њих забезекнутог непријатеља. У извесним случајевима један наш борац заробљавао је по двадесет швабе.

По путу леже гомиле мртвих и раздробљених. Овде је дејствовао тенк. На неким местима тенк их је дробио својом гусеницом. Приближују нам се нове групице заробљеника. Међу њима има и виших официра. Сваки од њих изражава жељу да се бори на нашој страни. Крвава звер покушава да извуче своје канџе. Гонимо их даље. Већ се не могу ни видети. Прелазимо напуштене ровове, шуме, газимо по води, само да их стигнемо. Није било те силе која би нас могла задржати у надирању. Швабе смо још једном доказали да ћемо га казнити за његова недела, да његова чизма неће више корачати по нашим пољима. Задајемо им последње ударце. Смрт фашизму је на помолу. За кратко време истребићемо земљу од гамади.

Незадрживо хитамо напред. Офанзива је почела.

Милинко Младеновић

БИНГУЛА

На најистуренијем делу фронта код Ердевика налази се I батаљон. Он је претходница читаве бригаде. Завукао се између кракова швапских бункера, ровова и жица. Са две стране туку тешки митраљези. С шиштањем долећу велике мине из минобацача, који је сакривен негде у шумн на врху брега.

Два дана је укљештен издржао I батаљон, укопан на коти између два непријатељска виса. Хиљаду великих граната ровало је земљу по брегу око ровова I батаљона. Долетале су са хуком и потмулим грохотом дизале комаће земље у вис. Ћутали су борци читава два дана, прибијени уз дно и стрме стране рова. А хладне и дуге биле су јесење ноћи. Није се могло ићи у извидницу због мина по странама брега и удолини између њих.

Дању су излетали борци, јуришали пут бодљикавих жица и једва видљивих ровова. Неколико пута их је зауставио зид смрти и челика — минских поља и врелог комаћа гвожђа из свих врста оружја. Али видели су они места одакле бију тешки бацачи. Тукли су их они немилосрдно већ два дана и две ужасне ноћи из шумице са левог виса. Иза живице која ограђује винограде сакривени су тешки митраљези. Они не дају прићи удолином што води на висове, јер туку смртоносно сваки делић земље. А »шарци« су растрти свуда иза жица на истакнутим местима. Сваки чокот је добар заклон, мала неразнина је одличан и сигуран грудобран и лежиште за митраљесце. Нигде се не види живот на падинама и у виноградима, а при налету наших бораца из свих крајева брега сјури се смрт у удолину — пут њихових груди и тела.

У подне је III чета крепула на јуриш. Борци су постављени по дубини, један за другим, да их не би покосили у налету швапски митраљези и мине. Између нагазних мина пролетали су у удолину и минска поља. А друге чете су најбешње тукле непријатељске положаје, сваки заклон, сваки сумњиви џбун. Јурили су један за другим, достизали се, престизали и пресецали, дуги рафали наших митраљеза и заривали се у места одакле су при јучерашњем јуришу тукли швапски гадови.

Очајнички су се бранили фрицеви, њихови ударци нису били тачни и смртоносни. Нису знали где ће: с оног виса прети смрт од челика, а из долине јуре неустрашиви борци, весници смрти.

А тада су већ прве бомбе наших бораца кидале заклоне митраљеских гнезда и комадале тела шваба у њима. Три прва су већ заузета. Жице су пресечене и ускачу бомбаши у широке ровове. А бомбе треште и слију се понекад у страшну експлозију. Између њих искидани јауци шваба. Из дальних ровова бежи непријатељ, оставља оружје, одело, напушта борбу и животињски носи само живот са собом — кроз шуму, низ брег, у виноград. Ужасан је страх пред смрћу — и фрицеви су полудели кад је осветник с бомбом замахнуо над њиховим главама.

В.

ДРУГ ШОБЕРНИК

У подножју планине Микуљаче, кроз тресак граната и грмљавину топова, продорно наступају наши тенкови.

Топовске џијеви, смјештене у челичним утврдама, дижу се и спуштају, сипајући ватру на непријатеља, који се повлачи.

Тенк Џеље 1, налази се међу првима. Њиме управља неустрашиви друг Шоберник »Шобо« како смо га ми звали међу собом.

Зна »Шобо« да треба да буде први. Зна и то, да треба чистити мине прије него стигну минерци. Као увијек, јури са својим тенком, чисти мине и поново јури!

У глувој и дубокој ноћи кренуо је Шоберник са својим тенком у клокот митраљеза који је реметно тишину. Желио је и овог пута да буде први. Та он је тако неустрашив према минама. Другови се сјећају његових подвига у борбама код Сплита и Дрниша гдје је сам повадио око 150 мина. Његов посљедњи подвиг на Широком Бријегу, гдје је први изашао са својим тенком, провјерио је његову храброст.

Лагано је пузао тенком и кроз оклопе пажљиво гледао на пут, који се свјетлио као бијела трака у ноћи. С времена на вријеме свијетли млазеви тенковског рефлектора осветљавали су друм и од магле овлажене стијене, које су сијале бљештећи у очима Шоберника.

Ни магла, ни ноћ, ни помисао да може наићи на мине, нису га могли задржати. Хитао је да стигне до села Жаонице, гдје ће поставити тенк на згодно мјесто одакле је требало отварати ватру на непријатеља. Тако је мислио Шоберник и хитао све брже према циљу...

Одједном тресак... Земља се проломи и страшна експлозија стиже до ушију бораца, који су у глуховој ноћи разумјели јуначку смрт друга Шоберника.

Н. Д.

Из Источне Босне: преношење рањеника преко Дрине

И наши дописници и фотографи се боре

Послије тридесетчасовног пјешачења кроз славонске шуме, преко устајалих бара и канала, стижемо на задатак. Пут кроз шуме, нарочито ноћу, задао нам је доста муке — требало је потрошити много часова да се пронађу просјеци и пролази куда могу проћи топови и комора. Нашим борцима није се могло ништа супротставити, није ништа могло остати неријешено, па ни овај прелаз преко мочварних шума.

Уморни, мокри и неиспавани развијамо се у стријелце и нападамо на село В. Трећи батаљон III бригаде прилазио је са сјевероистока. Прва чета имала је задатак да уђутка митраљез на цркви и да је заузме. Сјетисмо се да су ту усташе, сјетисмо се на хиљаде и хиљаде невиних жртава — то је било довољно да заборавимо умор и јурнемо напријед, иако су тамо били њихови митраљези.

С нама су се заједно пребацивали дописник и фотограф III батаљона. Са »шарцем« на рамену трчи испред прве чете дописник друг Александар Журжул и лијеже за бункер испред села. Са неколико рафала успијева да заштити пребацивање осталих другова до првих кућа у селу. Рачунало се да у бункеру има непријатељских војника — требало га је ликвидирати. Друг Александар јуриуо је први. Чета је убрзо очистила двије прве улице и продрла до цркве.

Када је снимио последњи снимак, друг Јелић објесио је апарат о врат, узео пушку и продужио са друговима освајање села. Пошто се знало да је село усташко, било је потребно завирити у сваки кутак, у сваки подрум у коме су се крили злочинци. Друг Јелић упада сам у један подрум и хвата наоружаног усташу. Том приликом заробио је много војничке спреме и материјала.

Биће три добре кошуље...

Напредујемо цестом ка О. Испред нас надиру I и II батаљон. Ми смо непосредна резерва. У једном моменту иза нас, са бока добијамо ватру »шмајсера«. Примећујемо једну немачку танкету, која вуче за собом хаубицу 75 мм.

Командант наређује: »Противколском пушком у дејство!«

Драган Божић, Сретен Грујић и Петар Гајић смело прелећу преко њива. На врло кратком отстојању, прецизним погоцима, испаливши сва тројица свега 10 метака — танкета је уништена: 1 официр је погинуо, 2 рањена, а 4 заробљена.

Препад на танкету био је тако брз и тако смео, да су фрицеви остали запањени. Један је, дрхтећи, стално понављао: »Драј године их комунист«. Заплењени су револвери, машинке и једна велика немачка застава са кукастим крстом.

»Биће три добре кошуље«, рече један друг.

Курир је већ стигао и заробљене швабе спровео у село. Један од другова, сав срећан, загрливши своју пушку, рече:

»Не, она неће никад промашити«.

ИЗ ДАЛМАЦИЈЕ

Пре кратког времена наша омладинска делегација вратила се из Далмације. У сваком месту, где се делегација појавила, била је одлично примљена. Некада завађена, омладина хрватских и српских села, која се за време усташко-четничког терора гложила, сада је потпуно изменила своје држање. Чести је појава да српска омладина под националном заставом и с песмом одлази на рад у суседно хрватско село, да помаже при обради земље. Исто тако и хрватска омладина излази на српске њиве да ради. Многи су срећни што им се указује прилика да говоре са нама и већ у првој реченици нам изјављују да су за Тита, народну власт и јединство свих наших народа. Један старац који је за нашу борбу дао све што је имао, каже: »За те моје муке добио сам слободу и народну власт, а остало ћемо добити кад дотучемо шваписку звијер«.

Народ Далмације за време окупације много је пропатио. На све стране попаљени домови и жене у црно завијене. Али та згаришта и жртве имају нечувену снагу; она су повезала Србе и Хрвате у заједничкој борби против непријатеља. Народ је увидео да му не прети опасност ни од брата Србина, ни од брата Хрвата, него од зликоваца попа Бујића и усташе Фрковића.

Далмација је опустошена и зато је њена омладина прегла на рад да је поново подигне. У лепом, никад неодмарођеном Задру, омладина марљиво ради на поправци путева, кејова и порушених зграда. У Шибенику још рано ујутру омладина чека на »Пољани« да добије распоред за рад. Радови на поправци једне фабрике при крају су. На њима се нарочито истиче омладина из Коњеврата. У самом Шибенику ради се на подизању паркова и чисте се рушевине, које сметају саобраћају. На свим овим радовима запослено је око 12.000 омладинаца и омладинки.

Видну помоћ нашој морнарици указала је омладина помажући при оспособљавању сплитског бродоградилишта. Од гомила рушевина, марљивим радом начињене су радионице које већ сада врше поправке на бродовима. У тим радионицама највећим делом ради омладина Сплита и околине, омладина која је у овој борби дала очеве, браћу и сестре. Та омладина иде по неколико часова пешице да би дошла на рад, она у храни оскудева, али ради ударнички не тражећи никакву плату.

У Далмацији има доста рањеника, који се опорављају по повратку из италијанских болница. За време Светске омладинске недеље омладина је одвајала од својих уста и носила понуде рањеницима да и они осете радост »Недеље пролећне офанзиве«. Један Србијанац, рањеник на Хвару каже: »Било ми је тешко да примим те дарове, јер знам да они који их донесу морају да гладују. Нема народ овде да једе као код нас у Србији«. На острву Хвару се налази приличан број рањеника из српских јединица. Они немају довољно речи да нам похвале добар поступак и негу коју им указују браћа Хрвати.

ПРВО ЗАСЕДАЊЕ ПЛЕНУМА ОКРУЖНОГ ОДБОРА УСАОС-а У ВАЉЕВУ

У Ваљеву је 15 и 16 априла одржано прво саветовање пленума Окружног одбора УСАОС-а. Поред 50 чланова Окружног одбора који су изабрани на првој и другој конференцији округа ваљевског, саветовању је присуствовало још 20—30 делегата из округа. Од гостију су били присутни друг Срба Јосиповић, потпуковник и народни посланик, друг Радован Пантовић, члан секретаријата Главног одбора УСАОС-а, другарица Нада Марковић и др. Дневни ред је био следећи: 1. Политичка ситуација. 2. Начин рада Уједињеног савеза. 3. Сектори рада. 4. Извештај о раду секретаријата и 5. Разно.

Политичку ситуацију изнео је друг М. Бојић истичући победе савезника и снагу антифашистичког блока а затим се осврнуо на ситуацију у нашем округу. У врло живој дискусији дискутанти су изложили стање у својим срезовима, наглашавајући да реакција још није потучена и да се против њеног роварења морају наћи нове форме рада. Други реферат који је дао друг М. Величковић, изнео је рад Уједињеног савеза и потребу да се у рад унесу нови начини како би се сва омладина окупила и активизирала. Из дискусије се видело да су до сада многи омладинци и омладинке стајали по страни само зато што су били означени као дражиновци и љотићевци, док су се међутим многи од њих у Светској омладинској недељи показали као ударници. Констатовано је да се омладина боље одазива на рад него на конференције и да би због тога требало конференције што тешње повезати са акцијама. Трећи реферат другарице Р. Спасојевић изнео је потребу поделе рада на сечи. У дискусији је то питање дубље расветљено и истакнута је важност рада по сваком сектору посебно, а пленум се нарочито позабавио питањем побољшања привреде које треба спроводити у тесној сарадњи са ЈНОФ-ом. Питања спорта, агитације и пропаганде, радничке и средњошколске омладине и пионира такође су била свестрано расматрана.

Из извештаја о раду секретаријата видело се да су постигнути добри резултати али видело се да су се провукли и недостаци које треба уклонити. Кроз дискусију се показало да поједине акције нису биле довољно припремљене и да није било довољно повезаности са ЈНОФ-ом.

У даљем току седнице на предлог о проширењу Окружног одбора кандидациони одбор предложио је следеће другове и другарице да се кандидују: претседник Милосав Бојић, I потпретседник Милева Весић, II потпретседник Славко Јордановић, секретар Радмила Спасојевић, благајник Милица Миливојевић; чланови: Милош Величковић, Борјана Сендић, Лепа Марковић, Радмила Милетић, Драгутин Ђосић, Јованка Илић, Вера Алексић и Љубица Ножица. После тога, другови и другарице који су предложени за улазак у пленум, примљени су акламацијом.

На крају је предложено такмичење међу срезовима у прикупљању отпадака у времену од 20 априла до 20 маја, затим такмичење у давању крви од 20 априла до 1 маја. Секретаријат ће одлучити коју ће недељу да прогласи за ударну у сезони копања кукуруза и објавиће такмичење свим окрузима Србије.

Овај први састанак пленума показао је доста резултата, а многи проблеми и недостаци правилно су постављени и осветљени. Показало се да је потребно да се састанци пленума чешће одржавају, а исто тако да се и по срезовима у што скоријем року одрже саветовања пленума на којима ће се проширити срески одбори. Секретаријат окружног одбора, овако проширен, ослањајући се на појачане среске одборе, моћи ће у свом будућем раду пружити много боље резултате.

Драг. Ђосић

Радна бригада »Веца Корчагин« из Крушевца на раду

Рад омладине у једном руднику

У једном руднику моравског округа знатно мањи број радника успео је да достигне капацитет предратне производње. Капацитет производње који је рудник имао за време окупације премашен је сада за 35 процената. У руднику је сада запослено око 380 омладинаца. Сви омладинци су у УСАОС-у. За време Светске омладинске недеље организовано је такмичење за време кога је само у току 22 марта 100 омладинаца утоварило 15 вагона радећи непрекидно 24 часа.

Омладинке не раде у округу, али су зато радиле на насипању пута. За 4 дана оне су успеле да наспу преко 100 метара пута. Пионири су такође узели живог учешћа у „Недељи пролећне офанзиве". Они су радили у јами на гурању и утовару вагона, затим су насипали пут, подмазивали вагоне и чистили пругу и вагоне. Због свога рада проглашени су за најбоље пионире Поморавља.

Поред рада у руднику омладина улаже много труда у раду на културно-просветном пољу. Дилетанска екипа често гостује по околним селима и даје тамо приредбе које наилазе свуда на срдачан пријем.

Најбољи ударници-омладинци у руднику су Никола Ромчевић, комесар радног батаљона и Бранко Бајић, командант батаљона. Њих двојица су за 8 часова утоварили два вагона угља. Поред њих истичу се својим радом омладинци Теофиловић, Голуб, Чендеш и Хаџић и омладинке Кршић, Лаћевић и Вељковић.

У руднику је отпочело такмичење пред 1 мај. Одржане су конференције на којима су постављени задаци, образоване групе које ће се међусобно такмичити и расправљано је о могућностима повећања производње. Омладина је решена да у такмичењу пред Први мај премаши резултате које је постигла у Светској омладинској недељи.

Омладина Рашке рашчишћава цигле за изградњу новог биоскопа

Омладина села Сиге изградила канал

Недалеко од села Сиге (хомољски срез) брза планинска река наилази на широку заравањ, успорава свој ток, разлива се и својом окуком додирује друм. Сваког пролећа река надође, потопи оранице и подлока друм. Кад се смире пролећне воде људи су оправљали друм, али црна, масна земља је остајала необрађена. Тако је било из године у годину, сваког пролећа.

И ове године је са првим сунчаним данима река постајала бујнија, хучнија, плавећи своје обале. »Зар сваке године да нам пропада земљиште?!« — рекоше омладинци на својој конференцији.

Пенушаво је шумела у пролећним ноћима река, али овога пута није захватила оранице, није откинула један део друма. Руке и рад омладинаца и омладинки из села Сиге су је спречили у томе. Они су дали нов правац њеном току.

Омладина је дала иницијативу да се прокопа канал и исправи ток реке. Цело село се дигло на посао. Око 100 омладинаца и омладинки уз помоћ старијих су почели да копају канал 2 м. широк и 1,5 м. дубок. Преко целог дана је омладина радила и успела је да ископа 3 км. дуг канал за седам дана. За то је било потребно преко 7.000 радних часова.

Било је спашено 172 хектара зиратног земљишта.

Хучи низ планине брза пролећна вода, надошла је река крај села Сиге, али се више не разлива у мутно језеро. Руке омладинаца су укротиле њену силу.

Зарио се плуг у меку земљу и прва бразда црна и топла светлуца се на пролећном сунцу. У старој буковој шуми што се једним крајем спушта у јар група омладинаца сече дрва. До њих допире повик сељака који оре. Секире стају и очи са падине прате лагани корак волова, бразду по бразду у земљи коју су они ослободили од поплаве.

Б. Ј.

ОМЛАДИНА ВРДНИКА И РИВИЦЕ РАДИ И НОЋУ НА ОБНОВИ НАШЕ ПРИВРЕДЕ

У другом омладинском батаљону налазе се три чете омладине из Врдника и једна чета омладине из Ривице. Омладинци овог батаљона донели су решење да раде и ноћу. Дању ће радити послове на приватним имањима као и своје редовне, а ноћу ће обрађивати државну земљу. Они кажу: »Радили смо ноћу када су били свуда око нас фашисти, када је претила опасност на сваком кораку. Упркос томе ми смо тада копали и сејали, секли бандере и кукурузе, палили жито. Када смо тада под таквим околностима могли радити ноћу, зашто не бисмо могли и сада кад нам је то много лакше. Данас, када имамо слободу за коју су многи наши омладинци дали своје животе радићемо и дању и ноћу на обнови наше пољопривреде, на изградњи наше нове државе«.

Омладинци Врдника су за 5 сати насекли 120 метара дрва, а ривачка чета од 35 омладинаца ноћу је за 5 сати попалила 14 јутара сунцокрета.

»Слободна Војводина«

НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

СРБИ И ХРВАТИ У ХРВАТСКОЈ

Својим предавањем, одржаним 20 ов. у дворани Коларчеве задужбине, Др Иван Рибар је бацио нову светлост на питање односа Срба и Хрвата у Хрватској. Он је изнео све тешкоће, које су морале бити савладане и све ступњеве кроз које је прошла мисао о братству и јединству два највећа југословенска народа, да би добила овај коначан облик, који има данас.

Идеја Југословенства током времена сазревала је, развијала се и уобличавала. У Илирском покрету она претставља само духовно настојање једног прилично уског круга људи, књижевника и ученог друштва. У времену од 1861—67 године та идеја захвата шире слојеве хрватске интелигенције. Њу шири Штросмајерова »Народна странка« и преноси је и у Србију. Али одласком Штросмајерове и довођењем мађаронске странке на власт, југословенски покрет долази у тежак положај. Мађарони спроводе политику ослонца на Мађарску и чине све да народ у Хрватској разједине. Нови бан Куен Хедервари паралише рад најјаче народне странке Анте Старчевића, убацујући у њу свог агента, туђинца Јосипа Франка. Франк користи свој положај у страначи и чини све да што више распали мржњу између Срба и Хрвата. 1903 године, у договору с Куеном, он приређује погром међу Србима. У странци права, због оваквог његовог рушилачког рада, долази до расцепа. Један њен део врши фузију са »Народном странком« и том приликом ревидира свој став према Србима.

И поред свих харанги франковаца и Срба око листа »Србобран«, покрет јединства и братства развијао се међу српском и хрватском омладином. Прва година овог века дошло је до оснивања многих напредних странака са Св. Прибићевићем, Ивом Лорковићем, браћом Радић и Вит. Кораћем на челу. Све ове странке удружиле су се 1905 године у блок опозиције и већ идуће године однеле победу на изборима за Хрватски сабор.

Политика од 1906—1918 године обележена је тежњама за раскидом са некародним елементима и за јединством и пуним учешћем Срба у власти. Само, ова политика није се одржавала и на терену, јер је била слабо популарисана и није била потврђена заједничком борбом.

У току светског рата у Хрватској се кристализовала мисао о уједињењу Хрвата, Срба и Словенаца у »демократској, федеративној републици«. По закључењу мира, франковци распуштају своју странку, бојећи се заслужене казне, и увлаче се у Радићеву ХСС. У то време Лорковић и Прибићевић иступају из коалиције хрватских странака. Великосрпска хегемонистичка клика користи слабљење тога блока и одузима народима Југославије политичко-правни индивидуалитет. Ова клика протура начело да су Срби, Хрвати и Словенци један народ и користи га да би се силом одржала на власти.

Због неподношљивог стања у земљи, опозиција образује 1927 године коалицију за заједничку борбу против реакције. Само зато, после убиства Радића и интервенције Прибићевића, вођство опозиционих странака изневерава народ и пасивно се држи према борби широких маса. Усташе, бивши франковци, добијају све већи и већи утицај у водећим круговима ХСС-а. По споразуму с кнезом Павлом 1939 године, Мачек за њих добија амнестију, а као противуслугу за то, оснива концентрационе логоре по земљи за комунисте. Тада се у земљу вратио злогласни крвник, вођа Црне легије, Јуцо Рукавина, који је после неуспелог усташког пуча побегао у Италију. Још од тада је постојао споразум између Мусолинија и Павелића. По њему Хрватска треба да уступи Италији своје Приморје и Горски Котар, а фашисти ће признати Павелићеву државу и помагаће је оружјем и материјалом. Тај споразум је доцније признао и Хитлер. Зато је за време окупације одбио понуде неких политичара на челу с Пергаром за образовање квислиншке владе. До образовања ове владе није дошло, јер је већ раније било одлучено да сву власт преузме Павелић. Њему је вођство ХСС-а одмах услужно уступило своју сељачку заштиту, а Мачек је позвао хрватски народ да сарађује са усташама.

Под паролом: »Кунуо је час за остварење независне Хрватске без Срба«, усташе су се одазвале позиву свога духовног вође, туђинског слуге Јосипа Франка. Он је 1909 године у свом политичком тестаменту писао да све Србе и њихове домове треба уништити. И усташе су га послушале. У извршењу њихових паклених планова помагао их је окупатор. Он је био потпуно задовољан. Усташе су клале Србе, а кољачи Драже Михајловића су убијали муслимански и хрватски живаљ. Четници Драже Михајловића, Недићевци, Љотићевци и усташе нашли су се уједињени. Њих није везивала само служба окупатору; њих су везивале заједничке тежње за разбијањем Југословенства. Додуше сви су они говорили да се боре једино против комуниста, а да не иду за разједињавањем народа. Али, зна се да је баш Комунистичка партија била та која је организовала борбу за ослобођење и уједињење свих наших народа у једној праведној и демократској заједници у којој ће сваком народу бити пружена прилика да се развија и да живи својим националним животом. У тој борби никло је и исковано право братство и јединство. Сада је идеја о њему први пут захватила широке масе и у борби се учврстила. Народно-ослободилачки покрет је обухватио припаднике свих странака и претставнике свих друштвених слојева. У њега су у Хрватској ушли: поштени део ХСС-а, Српски клуб и КП, водећи за собом све праве родољубе и напредну интелигенцију на челу са Владимиром Назором. У овом рату НО покрет се ухватио у коштац са целом реакционарном масом, али он је то смео, јер је веровао у снагу наших народа кад се уједине и у снагу братске Црвене армије.

Правилно постављено национално питање у току наше борбе, довело је до буђења националне свести. Народи не би могли издржати оволике напоре да све време нису били прожети идејом народног јединства, која је никла и развила се у тешким борбама за слободу. Да су темељи наше нове државе здрави јемство нам је наша војска и одлуке народних већа појединих федералних јединица. Новоучвршћено народно јединство, уз оружану силу, претставља данас највећу гаранцију за очување тековина борбе наших народа.

ДРУГА ГРАДСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
радничке омладине и шегрта

Шегрти и радничка омладина Београда одржали су у петак 20 априла, у сали Радничке коморе своју II градску конференцију. Конференцију је отворио Владо Симонов, текстилни радник и пошто је изабрано радно претседништво прешло се на дневни ред. Први је узео реч Душан Шнјан, члан Извршног одбора Месног синдикалног већа и поднео реферат о томе шта је постигнуто од прошле конференције па до данас. На првој конференцији била је донета резолуција у којој су раднички омладинци и шегрти тражили од народне власти да приступи решавању питања од којих зависи побољшање њихових животних услова, као што су регулисање плата, питање радног времена, шегртских домова, стручног оспособљавања, школовања итд. Ту је резолуцију једна делегација однела министру социјалне политике и Министарство је у сарадњи са Главним одбором Јединствених синдиката приступило исцрпној изградњи нацрта о регулисању положаја радничке омладине и шегрта. Предвиђено је да се уведе 8 часовни радни дан за шегрте као и недељни одмор, затим регулисање плата које ће се одређивати према стручној способности, отварање радничких школа у којима ће се радничка омладина оспособљавати. Предвиђено је и да се испити могу полагати чим се неко осети способним без обзира на школско време а нарочита комисија састављена од једног претставника синдиката, једног стручњака и једног претставника предузећа или послодавца одредиће способност кандидата. Отвориће се стручне шегртске школе у оквиру радног времена а приступиће се и отварању шегртских домова. Затим је друг Шијан подвукао значај борбе против шпекуланата и црноберзијанаца и удео радничке омладине у помоћи народној власти у спровођењу уредбе и завршио: »Да бисмо се ми сви могли са успехом борити за спровођење ових мера, ми се морамо другови окупити око синдиката који ће нам као наша радничка класна организација помоћи да спроведемо све ово у дело."

После њега говорио је Јосип Мишковић о задацима који стоје пред нашом радничком омладином и шегртима. Један од најважнијих је да се сва наша радничка омладина учлани у синдикате и да се у њима осети као жива и стварна снага. Дужност је сваког члана синдиката да активно учествује у његовом раду, да покреће и учествује у решавању како општих тако и чисто омладинских радничких питања. У предузећима омладина треба да буде иницијатор повећања производње, да развија такмичења ударних група и да буде носилац и пример радне дисциплине. Као други задатак друг Мишковић је назначио организовање разних стручних курсева како се не би губило време до организовања сталних школа за шегрте и радничку омладину. Као пример је навео омладину VII рејона која је организовала курс за омладину металске струке који ће трајати 3 месеца и на коме ће омладинци моћи добити основна знања. Исте такве могућности постоје и на многим другим местима и зато би требало што пре приступити оснивању курсева ове врсте. Питање незбринутих другова који живе под врло тешким социјалним и хигијенским условима и који су тиме изложени највећој експлоатацији, треба решити отварањем што већег броја домова за шегрте и радничку омладину као и организовање радничких набављачко-потрошачких задруга. Учешћем у њима побољшаће се њихов економски положај, јер онда неће бити зависни од црне берзе а с друге стране тиме ће се потпомоћи развој задружног привредног сектора. На крају пошто је указао на дужности радничке омладине у раду на културном и спортском пољу и пошто је подвукао потребу прикључивања општој борби наше народне власти против оних, који тешке прилике искоришћавају у своје прљаве сврхе, друг Мишковић је истакао потребу организовања руководства радничке омладине Београда које ће својим радом бити спона између Градског одбора УСАОС-а и Месног синдикалног већа и као такво приступити спровођењу конкретних задатака у дело. После прилично живе дискусије кандидациони одбор је предложио листу чланова Градског одбора радничке омладине која је с одобравањем прихваћена. У одбор су ушли: претседник Михајло Туртић, члан Месног синдикалног већа и члан Главног одбора УСАОС-а, секретар Јосип Мишковић, члан Градског одбора УСАОС-а, благајник Владо Симонов, члан секретаријата Градског одбора УСАОС-а; као чланови: Душан Пуђа, члан Главног одбора УСАОС-а Стојан Придрашки, радник из »Боша« Воја Вучелић, командант штаба сече на Црном Врху, Зора Буловић кројачка радница, Љубомир Бабић радник из фабрике »Мињон« Драгољуб Јанковић, радник са Чукарице, Марија Кнежевић, радница у предузећу »Стег«, Миленко Пајић, шегрт из »Рогожарског« Јованка Орешчанин, текстилна радница и Васић Владо металски радник из фабрике »Микрон«.

Радничка омладина и шегрти на конференцији

САСТАНАК РАДНЕ ОМЛАДИНЕ У ЋУПРИЈИ

У Ћуприји је одржана прва конференција шегрта коју је отворио Младен Јевтић, радник ложионице. Омладину су поздравили претставници војске, народне власти, ЈНОФ-а, АФЖ-а и синдиката. Они су говорили о помоћи коју ће сви указати радној омладини да се издигне и усаврши. Нова држава и народна власт помоћи ће да се радничка омладина свестрано уздиже. Иван Путрић који је говорио у име синдиката подвукао је да у бившој Југославији о радној омладини није нико водио рачуна, а послодавци су је употребљавали као своју кућну послугу уместо да је уче занату. Данас наша нова држава штити интересе омладине.

Миле Илић је прочитао реферат у коме је изнео стање радничке омладине и услове под којима је она радила и живела под старим режимима. Данас ће се шегртима помоћи да се стручно уздижу кроз занатске школе, а послодавцима се неће дозволити да према шегртима поступају нечовечно.

По реферату је настала дискусија у којој су учествовали: Душан Петковић из ложионице, Милутин Митић, обућарски помоћник, Коста Стојановић, Недељко Чопа, Ђорђе Томић, Милан Јеремић, шегрти фабрике шећера, Бранислав Селић, Животије Томић, Крстић Велизар.

Радмила Стојановић, кројачица из команде позадине изнела је рад њих двадесет пет другарица, које су за 5 месеци сашиле 8840 пари веша, израдиле 1000 пари чарапа и 500 пари рукавица.

Конференција је закључена клицањем народној власти, Црвеној и нашој армији и маршалима Стаљину и Титу.

Изложба слика енглеских уметника у Москви

Москва, 21 априла

У Москви је отворена изложба слика енглеских сликара. Изложене су литографије и репродукције старих мајстора Констејбла, Турнера, Бенингтона и других, као и слике модерних сликара.

Приликом отварања изложбе професор Алексеј Сидоров, чувени стручњак за западну уметност, говорио је о најглавнијим правцима уметности у Енглеској. Највећи је успех имала слика Манинга, претседника уметничке академије, која претставља „цигане како иду на трке". Сидоров је Манинга назвао једним од најбољих енглеских реалиста. (ТАСС).

Алексеј Куликов се бори на превоју

Једног дана, када Алексеј Куликов буде у дубокој старости и када, загрејан умиљатим сунцем ране јесени, буде седео на земљаном насипу пред кућом, окружен унучићима, можда ће моћи мирно и потанко да прича о лету 1942 године, о борбама на Дону и Кубану и о навали непријатељске лавине пред којом су наше трупе за тренутак устукнуле.

Он сада не може да прича мирно о тим догађајима. Још су му у сећању страшни призори: гори стена и горак дим се ковитла над Ростовом, Салском и Новочеркаском; немачки бомбардери круже небом као јастреби, јуришају на плеи, крстаре; бомбе падају на степу, ма пут, у Дон — и мртве рибе излазе на површину воде; гори жито, горе градови; с буком се руше димњаци; нема мостова на Дону.

Стада преплашених оваца јуре тамоамо по степским путевима. Тужно ричу говеда. Нема ко да музе краве, нити има ко да пије млеко. Оно се просипа по степи, мешајући се са друмском прашином.

И дан и ноћ падају уз потмулу лупу јабуке са преоптерећеног дрвећа. Гране су се савиле до земље; изгледало је да ће се сваког часа преломити. Падају јабуке и њихова лупа удара у душу, одјекује у слепоочницама. Неки стари козак у отрцаним чакширама, са одликовањем на грудима, истрчава на друм којим отступа војска и виче машући тојагом:

— Стојте, куда ћете? Коме нас предајуштате?

Друмовима се крећу стотине голоруких људи. Деца се држе за скуте својих мајки. Осмогодишња сиротица носи у наручју свог малог брата. Промичу кола у којима седе рањени борци са главом наслоњеном на руке. Свима је срце испуњено горчином. Степом се шири горак мирис пелена. Дим изгорелог пшенице ковитла се над њивама. Стално се чује лупа јабука које падају, падају да би иструлиле.

У тим данима је некима препукло срце, док се већини других срце претворило у стену. Поред Куликова је остала шака бораца. Неки су погинули, а неки нису издржали, већ су побегли. Политички руководилац је погинуо. Пао је славном смрћу на превоју, а његово је тело отпловило низ Дон у море. Он ни мртав није престао да стеже врат фрица својим гвозденим прстима. Вода их је однела заједно.

До самих планина је стигао Куликов са својим друговима. У клисури се бесно пенушао поток. Командир чете, поручник Дубровин, осмехну се опоро и рече Куликову да је тај поток опеван у многим поносним песмама.

— Какве ли ће песме, Куликове, певати о нама двојици, када се овако боримо? — рече поручник. Куликов виде сузе у његовим очима.

Куликову је први пут у животу пала на памет мисао да човек живећи и умирући оставља траг за собом. Он не ишчезава као пролећни снег са поља. Сваки човек оставља успомену, добру или рђаву. Ту успомену чувају и планине и кршеви, и реке и људи. Једног дана ће људи стајати на овом превоју и сетиће се Куликова. Да ли ће га проклињати или славити? Он рече поручнику:

— Дакле, друже поручниче, како ви одлучите, тако ћемо и ми...

— Не могу више да отступам! — рече поручник болно и шкрипну зубима да не би заплакао. — Разуми, Куликове, не могу! Не могу да одем преко планина. Како ћу људима погледати у очи? Ја сам официр Црвене армије и имам официрску част. Борићемо се на живот и смрт.

Куликов одговори:

— Разумем. Борићемо се на живот и смрт.

Они остадоше на превоју.

Лако је борити се када су ти на раменима крила ратне среће. Ти сам летиш у бој. Али мораш имати много снаге да би се борио када те прате ратне несреће и невоље. Ни у једној војсци света не могу се наћи војници који би се тако непоколебиво борили у данима великих неуспеха. Тако се може борити само руски војник.

Ето, ми смо безбрижни, доброћудни, неорганизовани... Али када изненада наиђе несрећа и када непријатељ који надире тријумфује и већ објављује победу, у руском војнику се рађа љутина и снага и бес и вештина. Он стисне зубе и каже сам себи: »Борићу се на живот и смрт«. И бори се, постојан као стена.

Има људи који имају много снаге за живот, али мало за смрт. Несрећан, убијен јадима к напаћен човек грчевито се држи живота, стално се надајући да ће једног дана боље живети. Та нада му даје снагу да живи. Али да би човек могао да каже: »Борићу се на живот и смрт! Умрећу овде, али се нећу померити!« — треба имати много више снаге. Човеку је потребна велика душевна снага да би се борио поред своје раке, знајући да је иза планина живот, али да он неће отићи тамо.

Једног дана ће на овај превој доћи људи да виде место борбе. Они ће говорити један другоме: — Ево, овде је стајао митраљез поручника Дубровина. Овде, иза камена, био је ров Алексеја Куликова. Он га је сам ископао својим ашовом. Ево, овде се види жљеб на камену, у који је Алексеј Куликов ставио своју снајперску пушку да би пуцао на Немце. Овде је искрварио парторг*) Митрофан Лозовој. Ево гроба Николаја Руденка. Скините капе! Он је био дечак, али је умро као ратник.

Овом стазом су пузили Немци. »Предајте се!« — викали су они, а Дубровин и Куликов су им одговарали смехом и куршумима. Планински одјек је многоструко поновио њихов смех. Изгледало је као да се саме планине смеју Немцима. Непријатеља су засипали меци, бомбе и камење. Изгледало је као да се саме планине боре за себе.

Крв је обојила камење покривено маховином. Песници ће певати легенду: — Зашто је црно камење у планинама? Од погане немачке крви. А ево камена са ружичастим и црвеним пругама — у њему је крв Куликова.

Погледајте овај камен. На њему су трагови метака. Погледајте ову земљу. Она је натопљена крвљу и из ње је изникло дивно цвеће. Погледајте ове слободне планине. За њих се борио Алексеј Куликов, колхозник из Пензе са својим друговима.

Они су се борили тако, као да је овај превој био последњи делић руске земље, а њих двојица — последњи руски ратници. »Предајте се!« — викали су им Немци, а они су одговарали смехом. Ни умирући нису могли да разумеју зашто се тако упорно боре та два Руса. Не могу Немци да схвате величину руске душе.

Алексеј Куликов није знао шта се дешава иза планина. Можда тамо и нема наше војске, можда смо заиста опкољени и свему је крај? Али он је рекао себи: »Борићу се на живот и смрт!« И борио се. Не, не може пропасти Русија. Ми ћемо живети на слободној руској земљи.

Тако су се они држали целог дана и целе ноћи, а ујутру је однекуда дошла чета и сменила их. Тек тада је Куликов осетио да је сав израњављен и смртно уморан. Он је лежао на рукама болничара, беспомоћан као дете, слаб и телом и духом... Одвезоше га преко планина.

Он се возио аутомобилом по дивном широком друму, који је сам јурио под точковима. Дуж друма је стајало чудновато дрвеће, које Куликов досада никада није видео, већ је о њему само чуо: чемпреси, палме, платани... Он их није много гледао и није им се дуго чудио. Посматрао је он друм којим се војска кретала ка фронту. Пролазили су нови пукови са златно-жутим машинкама и зеленим митраљезима, за њима су се вукли кратки и дугачки топови, минобацачи, слични грамофонима и »Катуше«, покривене сивим шаторским платном. Пролазили су нови руски тенкови са којих се још није ољуштила боја; пролазили су блештави, лаковани амерички аутомобили; пролазили су планински стрелци са звездом на шеширима широког обода; пролазили су коњаници са чупавим огртачима на раменима; пролазили су Азербејџанци, Турkмењанци. Руси, можда људи из Пензе.

Куликов се чежњиво загледао у аутомобиле и лица људи. Он није више осећао своје ране. »Аха!« — викало је све у њему. — »Шта сам ја говорио? Безграничка је наша снага! Нико нас не може покорити!«

Он стрже са чела крвави завој да му не би сметао да гледа друм и машући њим, викну војницима који су пролазили:

— Хеј! Момци! Земљаци! Срећан пут! Борите се као што смо се ми борили на превоју! Не попуштајте! Ударите Немца! Лако га је тући! Ја ћу се брзо вратити. Биће ми потребна само средња оправка. Довиђења!

*) партиски организатор.

Борис Горбатов

Роза Лигусовић јунакиња из јуриша на Кенигсберг

Москва, 19 априла

Пред музејом престонице Источне Пруске на свечан начин одликована је по други пут орденом Црвене заставе двадесетогодишња Роза Лигусовић која се нарочито истакла приликом јуриша на Кенигсберг.

Роза је преживела страховиту трагедију у току овога рата: она је изгубила целу породицу од немачке бомбе која је пала у њену кућу а која се налазила у склоништу. Роза је ступила у једну совјетску јединицу као војник и имала је само једну жељу а та је била да освети своју породицу. Као болничарка пратила је своју јединицу све до Можајска, а касније из Можајска у Кенигсберг. Нарочито се истакла у борбама на Дњепру. За време најжешће борбе она је спасла 40 рањеника заједно са њиховим оружјем. Тада је први пут одликована орденом Црвене заставе.

Приликом јуриша на Кенигсберг Роза се је налазила одмах иза првих редова своје јединице. Пренела је са бојног поља 20 рањеника и склонила их иза зидова тврђаве. Пет немачких војника с пушкомитраљезима приметили су Розу и рањенике и пошли према њима. Роза је у том тренутку пошла да пренесе једног совјетског рањеника који је лежао на истом путу. Била је без оружја. Могла је да легне на земљу и Немци би можда прошли поред ње а да је не примете. Међутим, Роза је одлучила да спасе рањенике макар и по цену свог живота. Не обзирући се на Немце она је притрчала рањеном црвеноармејцу, узела од њега једну ручну гранату и пошла према непријатељима. Међутим када се налазила 30 до 40 корака далеко од Немаца, они су један за другим побијени од совјетских курира који су похитали у помоћ младој девојци.

Роза Лигусовић одликована је други пут орденом Црвене заставе. Сада заједно са нашим јединицама напредује према Берлину.

(ТАСС).

АНТОЛОГИЈА НАШЕ ПОЕЗИЈЕ НА РУСКОМ ЈЕЗИКУ

Москва, 19 априла

У Москви је изашла Антологија српске поезије, која садржи прва дела преведена на руски језик од песника XIX и XX столећа: Бранка Радичевића, Јакшића, Илића, Станимировића и Змаја Јовановића.

Исто тако су објављене и песме песника-бораца који описују херојску борбу народа Југославије против немачких завојевача. Нарочито се истиче песма „Напријед" посвећена маршалу Титу од Владимира Назора хрватског партизанског 70-годишњег песника.

У Совјетском Савезу је такође објављена антологија српских песама, коју је саставио црногорски песник Радуле Стјенски, аутор многих књига о Југославији и песме „Маршал Тито".

(ТАСС).

ПОБЕДА »ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ« У ТИРАНИ

У Тирани је 22 априла, пред 25.000 гледалаца одиграна утакмица између »Црвене звезде« и тиранског спортског клуба »Тирана«, појачаног неколицином одличних играча. Овако састављен домаћи тим пружио је снажан отпор гостима из Југославије, но ипак подлегао са резултатом 5:2 (2:1). Утакмица је била веома жива и лепа и протекла је без грубости. И један и други тим играли су »фер«.

Голове за »Црвену звезду« дали су Језеркић, Митић, Томашевић, Печенчић и Станковић (из пенала).

Овој живој и узбудљивој утакмици, у којој се омладина јуначке и мученичке Албаније срела са синовима Титове Југославије, присуствовао је Енвер Хоџа са шефовима свих савезничких мисија, а пријем, на који су наши млади спортисти наишли, сведочи да су наши народи, браћа по оружју и патњама, браћа по неравној борби и страдањима за право на живот, остали један другоме блиски. То су доказале овације одушевљене албанске публике југословенским спортистима, а кроз њих читавој Југославији, њеним борцима и њеним победама.

Ову утакмицу коректно је и без грешака судио један месни судија.

Р. Р.

СУБОТИЦА—ЈЕДИНСТВО 8:0

15-ог априла гостовала је у Крагујевцу репрезентација Суботице. Противник јој је био крагујевачки спорт клуб »Јединство«. Гости су били у сталној надмоћности и заслужено су однели високу победу од 8:0.

Поводом одлуке министарства просвете

Одлуком министарства просвете о оснивању фис-културних друштава дат је јасан смер у погледу начина организације фис-културе у Србији. Спортски клубови, фис-културна друштва, осниваће се по синдикалним струковним савезима и по организацијама УСАОС-а. Према томе излази да ће железничари имати своје фис-културно друштво са свим секцијама, металци своје итд. Свака секција ће опет имати своје огранке по предузећима и установама исте струке, односно истог синдиката. Значи да ће на пр. ногометна секција фис-културног друштва металаца моћи имати тимове у сваком металском предузећу, од чијих ће се играча по потреби бирати репрезентативан тим клуба металаца. Тако исто стоји и за остале гране фискултуре у сваком синдикату и омладинској организацији.

У Београду већ је основан омладински фис-културни клуб »Црвена звезда« са свим секцијама. Свака њена секција оснивaће своје огранке по рејонима, домовима и школама.

На тај начин фис-култура ће свестрано и масовно обухватити све слојеве народа.

Из овакве одлуке излази да уопште неће моћи постојати клубови на старим принципима, тј. уски, малобројни, који гаје професионализам и штетно рекордерство ради остварења својих трговачких, клубашких интереса, где се фаворизира спортска једностраност клупских чланова и у којима спортска делатност одваја чланство од политичког и културног живота и отупљује њихову националну и политичку свест. Само постојање оваквих клубова значило би слабљење снага нових фис-културних друштава, значило би слабљење масовности и свестраности, главних принципа нове фис-културе.

Омладина Србије поздравиће ову мудру одлуку нашег министра просвете, којом су организационо ударени темељи масовности фис-културе и спорта, кроз које треба свестрано ојачати способности нашег народа за рат и изградњу земље.

Светозар Глигорић

Једанаестогодишњи инжењерац

Сви га зову Анте. Они га воле, јер је мален, послушан, добар и воли учење. Налази се увек код штаба батаљона.

Кад су наше јединице биле на пролазу кроз западну Херцеговину био је у Љубушком, где је

и рођен. Јавно се инжењерском батаљону 19 ударне дивизије. И ту је и остао. 11 му је година.

Чим је Удбина била ослобођена, инжењерски батаљон добио је задатак да испита цесту која води из Курјака за Удбину и поправи мостове, које је непријатељ у повлачењу разрушио.

Била је тамна ноћ када је батаљон пошао на задатак. У другој колони певао је и мали Анте. До зоре је цеста била испитана и наши се инжењерци и минери зауставише на мосту преко Крбаве, који се сав расуо од експлозије. Непријатељ га је у повлачењу минирао и сад је задатак пао на овај батаљон да га у најскорије време поправи. Радећи неуморно читав дан на испитивању терена и изградњи новога моста, наш инжењерски батаљон извршио је ваљано задатак. Пут је отворен и наша моторизација слободно је прошла преко новога моста. Радећи са својим друговима на оспособљавању моста једанаестогодишњи Анте рањен је од мине, али задатак је извршен.

дописник
ударне дивизије

Подвиг руских пионира

Када је 1943 године Црвена армија ослобађала Донбас, немачко-фашистички освајачи, плашећи се искрцавања са мора, снажно су утврдили полуострво Крива Коса, које као узак клин улази у Азовско Море. На крају рибарског насеља Стрелка, хитлеровци су изградили бункере од армираног бетона, а прилазе су брижљиво минирали.

Једанаестогодишњи пионир, син рибара, Борја Товба, који је пажљиво пратио рад немачких минера, научио је да учини мине безопасним и кришом од фашиста уклонио је и закопао у песак 280 мина. Огромну количину мина начинили су безопасним његови другови-пионири и учесници из насеља Стрелка. Како се поступа са немачким клопкама научио их је Борја Товба.

У јесен 1943 године, захваљујући херојском поступку деце, на Криву Косу су се искрцали извиднички одреди Црвене армије.

Мали Пира - пионир

Видите га сада лепо
то је Пира мали,
ал' верујте — истина је
пионир је прави.

Књигу учи, тело снажи,
да постане сила,
да од њега корист види
домовина мила.

Кад нарасте, он ће знати,
када дођу дани,
родка груда
како да се брани.

Хајде, сада, приступајте
пионирском слету,
да се ваша снага чује
по читавом свету.

СЕЛИМИР МИЛОСАВЉЕВИЋ

Наши пионири

Пионири наши,
Подигните главе,
Јер се ствара земља
Слободе и славе.

Поносно и смело,
Ви, млади јунаци,
Да будете прави
Партизански ђаци.

Ваша млада снага
Потребна је роду
Зато на рад сложно
За нашу слободу!

Зато на рад сложно,
Пионири млади,
Јер дом нови сада
За све нас се гради.

ЈОВАН ВАСИЉЕВИЋ
пионир са Цетиња

Шибенички пионир

Злогласни немачки гестаповац Јохан позвао је к себи једног шибеничког пионира да га слуша, да му чисти ципеле. И мали пионир дошао је, али не с намером да му чисти ципеле, јер он је шибенички пионир, поносан и непокоран, па неће да служи злогласног швабу, али је дошао сматрајући да је то једини пут да нешто нашкоди том Јохану.

Једног јутра, док је шваба спавао, дошуња се пионир Ацо и прилепи му на кревет цедуљу на којој је писало: »Сви ви шпијуни, бићете пострељани, а први ти — Јохане!«

Кад се Јохан пробудио излетео је запрепашћен у ходник дерући се на стражара. Мали Ацо мирно је певушио једну нашу борбену песму, чистећи швабине чизме.

КА СЛОБОДИ

Мрачно, магловито вече над Цетињем. Илија Јабучанин се спрема. Његово четрнаестогодишње срце било је узбуђено, али он се није колебао.

Улица је пуста. Сијалице пригушено жмиркају. Он вози поред себе бицикл. Корак му је сигуран.

Био је у том тренутку врло поносан. Одржаће реч: спасиће Илију Вујовића, партизанског борца, Ловћенца. Четници су га рањеног заробили у Љешанској нахији. Пет и по месеци чамио је у ћелији. Најзад га преместише у болницу »на лечење«. Уствари четничка кама му је већ била предодређена.

Ишао је одлучно ка болници »Данило I«. Стражара није било. Картао се у оближњој кафани. Јабучанин је хитро ушао.

— Друже, све је спремно — изговорио је тихим гласом.

Испијено лице младог партизана озарило се радошћу. Жуђени час је дошао. Рањена, згрчена нога као да је хтела да крене. Јабучанин га прихвати.
— Сиђоше.

Полумрачним цетињским улицама јури бицикл. Два срца куцају надом. Још мало, само још мало.

Прећен је блок. Слобода! Пред њима је Шпадијерски Врт.

Знао је то Илија Јабучанин и зато је одлука била чврста. Сетио се речи рањеног друга: »Не могу више издржати у овом паклу. Како сам жељан слободе, другова, наше песме... А овде — отровни, болнички ваздух и пијане четничке банде. Изведи ме одавде!«

Јабучанин се састајао са партизанима. Видео их је, чуо њихове песме, речи. И одлука је сазрела у младом срцу.

увијен у маглу. А тамо даље, на Гњевом Долу виде се партизанске ватре. Слобода.

И док се рањени борац, ослоњен на свога малог друга, примицао тим ватрама, у граду се дигла узбуна. Четници су јурили од куће до куће. Тражили су га.

Али, нашли су само његову штаку.

»Глас пионира«

КОД РАЊЕНИКА

Једна група пионира из Барича, среза посавског, посетила је ових дана са својим наставницима наше рањене борце у

Главној војној болници у Београду. Поред опремљених поклона за рањенике, пионири су извели свој програм, спремљен за ову прилику. Програм је отпочео поздравним говором једног пионира, после чега су пионири приступили извођењу програма. Нарочити утисак оставила је песма »Ој козице, козице, дај ми више млека да однесем у болницу, рањеник ме чека«.

Маршал Тито донео је београдским пионирима дарове њихових московских другова

По повратку из Москве маршал Тито примио је претставнике београдских пионира и том приликом предао им слику маршала Стаљина и трубу с црвеном заставом, на којој је израђено златном жицом гесло совјетских пионира »Увек спреман«.

Затим им је маршал Тито причао о својим утисцима из Централног пионирског дома у Москви и предао им писмо московских пионира. Обраћајући се пионирима Београда мали Московљани између осталог пишу:

»Сви ми знамо да се сва деца Југославије, исто као и ми деца Совјетског Савеза, труде да помогну својим очевима, браћи и сестрама у борби против фашистичких завојевача.

За време рата, свакако, нисмо ми много учинили, али ипак бар смо у нечем помогли нашој отаџбини, нашој Црвеној армији.

Од старог гвожђа, које смо ми скупили за време рата, како смо ми израчунали може да се направи више од 20 милиона пушака или више од 200 хиљада тешких митраљеза. Сто хиљада пионира главног града имају одликовања.

Разговарајући данас са нама, маршал Тито је са великом љубављу и поносом говорио о вама, деца. Зато ми хоћемо да створимо још приснију везу са вама, да се још ближе спријатељимо са југословенском децом.

Ми не сумњамо у то, да ће југословенски народ, који је знао одбранити своју независност, знати да се стара о томе да ви — деца Југославије, можете да живите срећно, да растете и да нормално учите.

Свом душом, драги другови, желимо вам успеха у учењу и срећан живот у новој, слободној Југославији«.

У име пионира града Москве писмо су потписали:

Љовшина Тамара — награђена медаљом »За одбрану Москве«; **Волков Волођа** — награђен медаљом »За ратне заслуге«; **Живов Сења, Ростова Наташа, Кочнов Андреј, Ахипин и Баторина.**

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефони: 44-204 и 44-472. — Штампарија „Млади борац", Београд, Милоша Великог 14